《Seiq Daih Fwencieg Bouxcuengh》

《壮族四大悲歌》

□ 关仕京 李守汉 整理翻译

(ciep geizgonq)

8

Lingx duhsou cienzlaex 收你们礼金，
Gou mbouj ndaej mbouj haq 我不得不嫁；
Bae ranz sou guh yah 当你家媳妇，
Miz yiengh maz saetloek 有哪样错差。

Ienq gou mingh mbouj ndei 怨我命不好，
Deng haq bae Mbanjleix 嫁李村李家；
Lingx duhsou cienzlaex 领你们礼金，
Gou mbouj ndaej mbouj haq 我不得不嫁。

Aeu cienz guh gyaqcang 收钱做嫁妆，
Cix cangndang bae haq 就打扮出嫁；
Bae ranz sou guh yah 当你家媳妇，
Miz yiengh maz saetloek 有哪样错差。

9

Daj gou yamq ok dou 从我迈出门，
Bae ranz sou guh bawx 给你们当媳；
Seizneix mbouj hawj youq 如今不给住，
Vit gaiq nyawh roengz boengz 丢玉块进泥。

Boh caeuq meh cungj ndaq 父母都骂道，
Loek bae haq ranz sou 错嫁你家去；
Daj gou yamq ok dou 从我迈出门，
Bae ranz sou guh bawx 去你家当媳。

Cam mbanj laj mbanj gwnz 问上村下村，
Caeg gwn rox guhyoux 偷情或无礼；
Seizneix mbouj hawj youq 如今不给住，
Vit gaiq nyawh roengz boengz 丢玉块进泥。

10

Daj gou bae daengz ranz 自从我到家，
Yienghyiengh dang ndaej gvaq 样样都干过；
Daek raemxdin raemxnaj 舀洗脸脚水，
Hawj bazyah caeuq goeng 给家公家婆。

Yienghlawz gou cungj guh 哪样我都做，
Cungj mbouj rox guh gyanx 从不懒干活；
Daj gou bae daengz ranz 自从我到家，
Yienghyiengh dang ndaej gvaq 样样都干过。

Cam beixnuengx ranz gwnz 问上家兄弟，
Mbouj gangj coenz vahgyaj 假话不曾说；
Daek raemxdin raemxnaj 舀洗脸脚水，
Hawj bazyah caeuq goeng 给家公家婆。

11

Bi daih'it ngamq coux 刚娶第一年，
Gou daeuj couh guenj gya 我来就管家；
Yienghyiengh gou cungj ca 样样我都干，
Hong yiengh maz mbouj guh 哪样活不抓。

Gou gag boux mbwk dog 我独媳一个，
Hong rog gou gag foux 农活我包下；
Bi daih' it ngamqq coux 刚娶第一年，
Gou daeuj couh guenj gya 我来就管家。

Guh hong naiq dangq hoiq 做工累像奴，
Souh coih hix vih gya 受罪也为家；
Yienghyiengh gou cungj ca 样样我都干，
Hong yienghmaz mbouj guh 哪样活不抓。

12

Saehsaed dwg yienghneix 事实是这样，
Daengz Mbanjleix bae caz 到李村去查；
Lwnh hongreih hongnaz 无论田地活，
Gou yienghmaz mbouj guh 我哪样不抓。

Caen bonjfaenh duhgou 我是真本分，
Cix gag you gag heiq 独自操心家；
Saehsaed dwg yienghneix 事实是这样，
Daengz Mbanjleix bae caz 到李村去查。

Lwnh cungqvunz caez ngeix 告诉众人议，
Gou Dahbeih gyawz ca 我达备哪差；
Lwnh hongreih hongnaz 无论田地活，
Gou yienghmaz mbouj guh 我哪样不抓。

13

Gienhgienh guh ndaej daengz 件件都做到，
Cam cungqvunz hix ndaej 众人也都记；
Yienghyiengh rom ndaej ndei 样样存积好，
Miz saetlaex gienh lawz 有哪件失礼。

Sou cix muenz cingznyih 你们瞒情义，
Vunzmbanj cix caez raen 村人都熟悉；
Gienhgienh guh ndaej daengz 件件都做到，
Cam cungqvunz hix ndaej 众人也都记。

Ngoenzneix ceksanq gou 今日拆散我，
Sim sou aeu mbouj ndaej 你们太无义；
Yienghyiengh rom ndaej ndei 样样积存好，
Miz saetlaex gienh lawz 有哪件失礼。

14

Yienghlawz daeuj guh bawx 怎样当媳妇，
Daihgya yawjngonz bae 请大家看去；
Hong naek gou gag bae 重活我独干，
Gag gwed cae dawz rauq 自扛犁耙地。

Gou yienghneix laemxsim 我这样卖力，
Lij mbouj faen gou youq 还要把我驱；
Yienghlawz daeuj guh bawx 怎样当媳妇，
Daihgya yawjngonz bae 请大家看去。

Yienghyiengh gou cungj ciengj 样样我抢干，
Gveng goengrengz uengjfeiq 枉花费劳力；
Hong naek gou gag bae 重活我独干，
Gag gwed cae dawz rauq 自扛犁耙地。

15

Mingzmingz ndi hawj dang 明不给当家，
Goeng'yah cang guhgyaj 公婆假样扮；
Sou vet gou cixbah 你骂我也罢，
Gou ngaemnaj guhhong 我埋头苦干。

Yienghyiengh dingq sou naeuz 样样听你们，
Gou cungj mbouj gamj gangj 我都不敢讲；
Mingzmingz ndi hawj dang 明不给当家，
Goeng'yah cang guhgyaj 公婆假样扮。

Gou ngeix laj siengj gwnz 我反复思想，
Mbouj miz coenz lawz ca 怨话从不讲；
Sou vet gou cixbah 你骂我也罢，
Gou ngaemnaj guhhong 我埋头苦干。

16

Yaek okgeiq ceksanq 要施计拆散，
Ngoenz youq ranz loenghdiuh 在家耍花招；
Raen aensim sou liux 看透你们心，
Uengj haih ciuh gou ndwi 害我一辈糟。

Cauh saeh daeuj haih gou 惹事来害我，
Ndaw sim sou gag nanq 你们自知道；
Yaek okgeiq ceksanq 要施计拆散，
Ngoenz youq ranz loenghdiuh 在家耍花招。

Bouxlawz doeg doengz sou 谁像你们毒，
Siengj haih gou gvaq ciuh 想害我到老；
Raen aensim sou liux 看透你们心，
Uengj haih ciuh gou ndwi 害我一辈糟。

(caengz sat)

Seizhah Ga Foeg Gwn Danglwglimz

夏天腿肿喝红豆汤

Hozbwz Swngj Cunghyihyen Siuhva Neigoh Yez Sungh gyausou gaisau naeuz, lwglimz singq bingz、feih vansoemj, ndaej cangq dungx leih raemx、siu ndat cawz caep、siu foeg gejdoeg. Yienhdaih yihyoz yenzgiu hix byaujmingz, lwglimz ndat noix, hamz veizswnghsu E、gyaz、meij、linz、sinh、sih daengj vuedsingq cwngzfwn lai, dwg gijgwn hamz gyaz lai haenx, ndaej gyangq hezdangz、hezyaz、hezcij, doiq yw saej humz、baenzsiq、baezfoeg yaugoj haemq ndei.

Seizhah ndang vunz yungzheih baenz foegraemx, gwn danglwglimz ndaej siu foeg. Boux baenz foegraemx itbuen nyouh noix, danghnaeuz ngamq baenz foegraemx seiz baek lwglimz gwn, ngoenz daihngeih foeg couh siu bae, lienz gwn 6 daengz 7 ngoenz couh ndeidingh. Bouxlaux seizhah din ga baenz foegraemx, ndaej aeu lwglimz ngauz cuk gwn.

Yez gyausou naeuz, seizhah vunz amqbak mbouj ndei caeuq baenz dungxraeng, cingqciengz sup haeuj yingzyangj doxgaiq couh noix, aenndang daise luenhyab, caemhcaiq yinxhwnj aenndang noix yingzyangj roxnaeuz baenz cungj bingh wnq. Ndigah, cawz haeujsim bouj yingzyangj le, lij aeu lai gwn di gijgwn siu ndat、leih caep he dem. Lwglimz dwg huqndei cawz caep, aeu nyaq lwglimz caeuq naeng makdoengj cawj gwn, roxnaeuz aeu lwglimz caeuq haeuxlidlu baek dangz gwn, hix ndaej leih caep. Aeu lwglimz caeuq haijdai caez cawj gwn, ndaej gaijndei haexgaz; boiqhab daeuhfouh caeuq mbaw gosijsu gwn, ndaej coicaenh dungxsaej cingqciengz yinhsoengq, coi lwed lae baedauq, caemh ndaej byom ndang.

Yez gyausou daegbied daezsingj naeuz, cawj lwglimz seiz, ceiq ndei aeu dangzndaem caeuq dangznding daeuj daiqlawh begdangz dwk roengz, hoeng boux ndang byom caeuq boux nyouh lai mbouj hab gwn lai.

Boux Ndang Nyieg Aeu Noix Gwn Dangduhheu

体质弱要少喝绿豆汤

Seizhah mbwn ndataeng, gwn vanj dangduhheu ndeu vunz couh gamjdaengz liengz-sangj haujlai. Neix dwg aenvih, ndaw duhheu hamz miz daihliengh anhgihsonh、suh-anhsonh、gai、diet、linz daengj doxgaiq, ndaej boujcung gij yingzyangj youq mwh sup haeuj baiz ok seiz sied bae haenx. Hoeng, mbangj vunz mbouj liujgaij aenndang swhgeij baenzlawz yiengh, cix luenh dawz dangduhheu dangguh raemxgoenj daeuj gwn.

Raeuz rox, dangduhheu yienznaeuz ndaej siu hwngq ik heiq、nyinh conghhoz gaij hozhawq, hoeng geij cungj vunz lajneix mbouj hab gwn:

1、Boux ndang gyoetliengz (lumj genga gyoet、hwet din gyoet in、dungxsiq haex saw daengj), gwn le dauqfanj hawj bingh gya'naek, caemhcaiq yinxfat baenz cungj bingh wnq dem.

2、Bouxlaux、lwgnyez、boux ndang hawnyieg mbouj hab gwn, aenvih danbwzciz ndaw duhheu beij nohgaeq lij lai, geij cungj vunz neix goengnaengz siuvaq dungxsaej haemq nyieg, yaepyet seizgan nanz siuvaq gij danbwz ndaw duhheu bae, yungzheih aenvih dungxraeng yinxhwnj baenz dungxsiq.

3、Gij vunz cingq gwn yw hix mbouj hab gwn, neix dwg aenvih, gij goekgaen gejdoeg duhheu dwg youq laeng danbwz duhheu daengj cwngzfwn caeuq youjgihlinz、cungginhsuz giet-hab baenz gij huq yaemz. Danhseih, gij gejdoeg cwngzfwn neix hix rox caeuq gij cwngzfwn yw hwnj fanjying le hawj ywyauq doekdaemq.

Seizhah Yaek Ninz Gaxgonq Geih Yungh Raemxgyoet Mad Diemx

夏季睡前忌用凉水抹席

Seizhah, mizmbangj vunz maij yungh raemxgyoet mad diemx caiq haeujninz, nyinhnaeuz yienghneix ninz haemq liengzsangj. Gizsaed, yienghneix guh bouxvunz yungzheih ndaej bingh.

Aenvih seizhah mbwn aeng, ok hanh mbouj dingz mbouj duenh, aenmbonq mbouj hawqsauj, caiq gyahwnj hoengheiq mbaeqdoh daih, danghnaeuz caiq yungh raemxgyoet daeuj mad diemx, aenmbonq couh engqgya dumzmbaeq. Linghvaih, mwh bouxvunz ok hanh seiz, conghbwn mbehai, nengzmwt caeuq sigin wnq yungzheih ciemq haeuj ndaw ndang bae, hawj vunz ndaej bingh. Ndigah, seizhah yaek ninz seiz geih yungh raemxgyoet mad diemx.